

ה מוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

דו"ח מסכם על ניהול קובץ בריאות בחודשים ספטמבר – נובמבר 2008
וחישוב מפתח החלוקה ליום 1.1.2009

1. כללי

בדו"ח מסכם זה יפורטו תהליכי העבודה והחישובים אשר בוצעו בקובץ הבריאות המרכזי, במשך החודשים ספטמבר – נובמבר 2008 לקראת חישוב מפתח החלוקה ליום 1.1.2009, שלפיו יחלק המוסד את כספי ביטוח בריאות ותשלומים אחרים בין קופות החולים השונות.

תיקון חוק ביטוח בריאות ממלכתי שנכנס לתוקף ב-1 בנובמבר 2006 קובע כי המוסד לביטוח לאומי יחשב לכל קופת חולים את השיעור מהסכום לחלוקה אחת לחודש במקום אחת לשלושה חודשים כנהוג עד כה.

בחוק ביטוח בריאות ממלכתי ובתקנותיו קיימות הוראות והגדרות לקביעת חוג המבוטחים ודרכי רישומם. נזכיר את העיקריות שבהן:

- א. סעיף 4(א) לחוק הקובע חברות בקופה אחת בלבד.
- ב. סעיף 58 לחוק (בתוקף מ-1 במרס 2001) המגביל את זכאותו לשירותי בריאות של תושב ישראל ששהה בחוץ לארץ במשך שנתיים ויותר וכן של מי שחדל להיות תושב ישראל.
- ג. סעיף 68(ב) לחוק הקובע מניעת חברות כפולה.
- ד. תקנה 2(א) לתקנות רישום ונוהלי מעבר הכוללת הנחיות לרישום ילדים של הורים המבוטחים בקופות שונות.

יצוין כי עפ"י תיקון תקנות רישום בקופת חולים ונוהלי מעבר שנכנס לתוקפו ב-1 בינואר 1998, הרישום בקופת החולים מתבצע באמצעות סניפי רשות הדואר בלבד, במקום רישום בקופות החולים עצמן, שהיה נהוג עד אז.

כמו כן, תיקון סעיף 5 לחוק שנכנס לתוקף ב-1 בינואר 2005 קובע ארבעה מועדים אפשריים בכל שנה למעבר מקופת חולים אחת לאחרת (1 בינואר, 1 באפריל, 1 ביולי ו-1 באוקטובר), במקום 2 מועדים בשנה עד כה.

כידוע, עפ"י תקנות ביטוח בריאות ממלכתי (הקצאה לקופות חולים) התשנ"ה-1995, אין לכלול בחישוב "שיעור החלוקה" את האוכלוסיות הבאות:

א. תושב ישראל הנמצא מחוץ לישראל תקופה העולה על שנתיים רצופות ובכל אחת משנים אלה לא היה בישראל למעלה מ-90 ימים.

ב. תושב ישראל שנמצא במעצר או במאסר למעלה מ-12 חודשים.

כמו כן, החישובים נעשו בהתאם למשקלות לפי גיל עפ"י התיקון לתקנות ביטוח בריאות ממלכתי (הקצאה לקופות החולים) (תיקון), התשס"ה-2005, שנכנס לתוקף ב-1 ביולי 2005.

להלן המשקלות לפי גיל:

<u>גיל</u>	<u>נקודות</u>
עד 1	1.55
עולה על 1 עד 5	0.96
עולה על 5 עד 15	0.47
עולה על 15 עד 25	0.40
עולה על 25 עד 35	0.57
עולה על 35 עד 45	0.68
עולה על 45 עד 55	1.07
עולה על 55 עד 65	1.69
עולה על 65 עד 75	2.86
עולה על 75 עד 85	3.56
עולה על 85	4.06

2. השינויים בקובץ בחודשים ספטמבר – נובמבר 2008

א. קליטת הצהרות

החוק קובע כי מבטח חדש שהצהרתו נתקבלה עד 30.9.2008 יירשם בקובץ מיידית, ואילו מעברים מקופה לקופה שהוגשו עד 15.11.08 ייכנסו לתוקף ב-1.1.2009.

הצהרות אלו נבדקו במחלקת הבקרה כדי לאמת את שלמות הפרטים בהצהרות, זיהוי התושב והפרטים האישיים מול מרשם התושבים ועוד.

להלן הנתונים על קליטת הצהרות בתקופה זו, וכן על מספר הנפשות הרשומות בהצהרות:

קליטת הצהרות מרשות הדואר, בחודשים ספטמבר – נובמבר 2008

מאוחדת	מכבי	לאומית	כללית	סך הכול	
--------	------	--------	-------	---------	--

מספר הצהרות – לפי מצב הרשומות

4,910	6,990	2,470	6,350	20,720	סך הכול
4,630	6,410	2,400	5,900	19,340	תקינות
250	490	60	400	1,200	שגויות
30	90	10	50	180	לא מזוהות

מספר מבוטחים לפי גיל – מהצהרות תקינות

6,589	7,115	3,899	8,037	25,640	סך הכול
2,304	1,978	1,646	3,015	8,943	עד 15
1,384	1,119	801	1,587	4,891	15-25
1,288	1,835	664	1,637	5,424	25-35
667	1,022	384	896	2,969	35-45
443	504	217	476	1,640	45-55
293	373	87	237	990	55-65
145	181	60	117	503	65-75
65	103	40	72	280	75+

מספר המבוטחים שבלוח אינו כולל בין היתר:

- כ-1,170 נפשות שהיו רשומות כבר באותה קופה והוגשה הצהרה נוספת;
- כ-40 נפשות השייכות כבר לקופה, אך התקבלה עבורן הצהרה נוספת הגוברת על הרישום שנעשה בעבר בצורה אוטומטית כגון ילדים בני 18;
- כ-610 נפשות שהגישו טופס ביטול בו הודיעו על רצונם להישאר בקופה הקודמת.

במניין ההצהרות כלולות גם הצהרות השייכות לסוגים המפורטים לעיל.

ג. מעבר מבוטחים מקופה לקופה

עפ"י תיקון סעיף 5 לחוק כאמור, המעברים שבוצעו מ-16.8.08 עד 15.11.08, נכנסו לתוקף 1.1.2009.

בהתחשב בתנועה הדו-סטריית של המעברים, הנתונים הם כדלקמן:

עזבו את הקופה				סך הכול	נוספו לקופה
מאוחדת	מכבי	לאומית	כללית		
4,704	4,067	5,409	9,100	23,280	סך הכול
2,350	2,650	2,522	--	7,522	כללית
712	557	--	2,413	3,682	לאומית
1,642	--	1,454	3,310	6,406	מכבי
--	860	1,433	3,377	5,670	מאוחדת

כ-23,300 מבוטחים עברו לקופה אחרת ברבעון האחרון, לעומת כ-28,300 ברבעון הקודם.

כתוצאה ממעברים, קופת חולים כללית הפסידה כ-1,580 מבוטחים כאשר קופת חולים לאומית הפסידה כ-1,730 מבוטחים. לעומת זאת, קופת חולים מכבי גדלה בכ-2,340 מבוטחים וקופת חולים מאוחדת גדלה ב-970 חברים.

ג. עדכון מצבת הנפשות המבוטחות

בסיום קליטת ההצהרות נערכו הפעולות הבאות:

1. הפחתת מקרי פטירה על פי מידע ממרשם התושבים לפי הפרוט הבא:

פטירות בחודשים ספטמבר – נובמבר 2008 לפי קופות

סך הכול	9,157
קופ"ח כללית	6,471
קופ"ח לאומית	708
קופ"ח מכבי	1,402
קופ"ח מאוחדת	576

2. הוספת ילדים על פי המידע על לידות חדשות מקובץ ילדים (ששויכו לקופה בה מבוטח מקבל קצבת הילדים), לפי הפירוט הבא :

לידות בחודשים ספטמבר – נובמבר 2008 לפי קופות

43,040	סך הכול
21,710	קופ"ח כללית
4,053	קופ"ח לאומית
10,244	קופ"ח מכבי
7,033	קופ"ח מאוחדת

3. הפחתת אנשי צבא קבע, צבא סדיר ואסירים מעל לשנה, כדי למנוע הכללתם בחישובים.

ד. קליטת בעלי דרכונים

להלן מספר "הדרכוניסטים" הרשומים בקופות החולים בסוף נובמבר 2008 :

דרכוניסטים לפי קבוצת גיל וקופה - 30.11.2008

מאוחדת	מכבי	לאומית	כללית	סך הכול	גיל
16,735	1,870	1,012	3,190	22,807	סך הכול
711	48	112	700	1,571	עד 1
3,725	203	272	1,284	5,484	5-1
3,851	416	200	586	5,053	15-5
2,760	321	146	259	3,486	25-15
4,249	421	139	109	4,918	35-25
927	201	64	62	1,254	45-35
289	126	19	41	475	55-45
127	65	21	37	250	65-55
53	39	16	48	156	75-65
34	21	17	45	117	85-75
9	9	6	19	43	+ 85

הנתונים מצביעים על גידול של כ-420 דרכוניסטים שנרשמו בקופות החולים לעומת מספרם בסוף הרבעון הקודם. בנוסף לכך, כ-7,300 בעלי דרכונים קיבלו מספר מזהה אך טרם נרשמו בקופות החולים.

ה. מבוטחים השוהים בחו"ל

כזכור, התקנות מחייבות את המוסד שלא לכלול בנוסחת החישוב את אלה אשר שהו בחו"ל יותר משנתיים ובמשך תקופה זו לא היו בארץ במשך 90 יום בכל שנה. לשם כך נערכה הפגשה עם קובץ משטרת הגבולות ומקרים אלה סומנו בקובץ בסימן מיוחד שמשמעותו אי הכללה בחישוב הקפיטציה. ברור כי עובדה זו איננה שוללת את זכותם לקבל את מלוא השירותים הרפואיים בקופה בה הם מבוטחים.

138,307	מספר השוהים בחו"ל מעל שנתיים ליום 1.10.2008
<u>7,603</u>	בתוספת: שוהים בחו"ל שנוספו ברבעון האחרון
145,910	
<u>11,337</u>	ובניכוי שוהים שחזרו ארצה בתקופה זו
134,573	יתרת השוהים בחו"ל שלא נכללו בחישוב ב-1.1.2009

הנתונים מצביעים על ירידה של כ-3,730 מבוטחים השוהים בחו"ל, בהשוואה לסוף הרבעון הקודם.

מספר השוהים בחו"ל אינו כולל 118 מבוטחים אשר היה רשום לגביהם יציאה לחו"ל מלפני שנתיים ויותר ולאחר מכן קיבלו אחת מארבעת גמלאות המוסד: הבטחת הכנסה, אבטלה, סיעוד ותגמולי מילואים.

להלן התפלגות המבוטחים שבוטל להם הסימון של שהות בחו"ל החל מ-1.1.2009:

מקבלי גמלאות שבוטלה

להם שהות בחו"ל

סך הכול	118
כללית	44
לאומית	13
מכבי	43
מאוחדת	18

להלן התפלגות השוהים בחו"ל לפי קבוצות גיל בכל קופה :

שוהים מעל שנתיים בחו"ל לפי קבוצת גיל וקופה ב-30.11.2008

מאוחדת	מכבי	לאומית	כללית	סך הכול	גיל
0	0	0	0	0	עד 1
705	1,689	259	1,338	3,991	5-1
3,029	7,989	1,505	5,957	18,480	15-5
3,410	7,920	2,436	9,068	22,834	25-15
4,537	11,335	2,696	15,221	33,789	35-25
3,442	10,670	1,847	7,546	23,505	45-35
1,715	5,165	1,136	4,262	12,278	55-45
1,187	3,496	687	3,171	8,541	65-55
621	2,000	464	1,905	4,990	75-65
351	1,175	338	1,956	3,820	85-75
170	485	171	1,519	2,345	+ 85
19,167	51,924	11,539	51,943	134,573	סך הכול

כ-39% מהשוהים בחו"ל מבוטחים בקופ"ח מכבי, כ-38% בקופ"ח כללית, כ-14% בקופ"ח מאוחדת וכ-9% בקופ"ח לאומית.

להלן מספר השוהים בחו"ל מעל שנתיים ביום 30.11.2008, לפי משך השהייה בחו"ל :

מאוחדת	מכבי	לאומית	כללית	סך הכול	משך השהייה בחו"ל
7,808	19,947	4,199	20,611	52,565	2-3 שנים
2,923	8,398	1,747	8,031	21,099	3-4 שנים
2,697	7,577	1,616	6,891	18,781	4-5 שנים
4,300	12,538	2,891	11,082	30,811	5-10 שנים
1,439	3,464	1,086	5,328	11,317	מעל 10 שנים
19,167	51,924	11,539	51,943	134,573	סך הכול

השוהים בחו"ל בתקופה של עד 5 שנים מהווים כ-68% מסך השוהים בחו"ל שנתיים ומעלה.

ו. הגבלת זכאותם של תושבים ששהו בחו"ל – סעיף 58 לחוק

עפ"י תיקון סעיף 58 לחוק ביטוח בריאות, תושב ישראל השוהה בחו"ל לאחר ה-1 במרס 2001 במשך שנתיים רצופות או יותר שבהן לא שילם דמי ביטוח בריאות, לא יהיה זכאי לקבלת שירותי בריאות מקופות חולים בארץ, אלא לאחר "תקופת המתנה" של חודשיים כנגד כל "שנת היעדרות" (חודש החל מ-1.11.2008).

כמו כן, מי שחדל להיות תושב ישראל וחזר להתגורר בארץ מה-1 במרס 2003 ואילך ויוכר כתושב על ידי המוסד לביטוח לאומי, לא יהיה זכאי לקבל שירותים רפואיים בארץ אלא לאחר "תקופת המתנה".

להלן התפלגות התושבים והלא-תושבים השוהים בחו"ל על פי סעיף 58 לחוק ושנקבעה להם "תקופת היעדרות":

תושבים ולא תושבים השוהים בחו"ל על פי סעיף 58 לחוק – 30.11.2008

לא תושבים	תושבים						סך הכול	גיל
	לא חבר	מאוחדת	מכבי	לאומית	כללית	סך כל התושבים		
342,952	14,589	3,668	8,347	2,443	10,064	39,111	382,063	סך הכול
7,544	3,013	994	2,243	809	2,481	9,540	17,084	24 -18
60,304	1,812	1,167	1,828	552	2,811	8,170	68,474	25-34
75,335	1,579	566	1,410	302	1,294	5,151	80,486	35-44
69,009	2,166	313	889	259	844	4,471	73,480	45-54
64,088	3,021	227	627	128	633	4,636	68,724	55-64
26,988	1,381	160	524	134	456	2,655	29,643	65-74
17,560	716	144	543	164	737	2,304	19,864	75-84
22,124	901	97	283	95	808	2,184	24,308	+85

מספר השוהים בחו"ל שנקבעה להם "תקופת היעדרות" ירד בכ-10,600 לעומת הרבעון הקודם.

יתר על כן כ-7,500 תושבים שחזרו להתגורר בארץ בשנה האחרונה, חייבים ב"תקופת המתנה" בתחילת נובמבר 2008 כדלקמן:

<u>לא חבר</u>	<u>מאוחדת</u>	<u>מכבי</u>	<u>לאומית</u>	<u>כללית</u>	<u>סה"כ</u>	<u>חודשי המתנה</u>
1,407	921	1,700	510	2,818	7,356	סך הכול
241	251	385	128	867	1,872	עד 4 חודשים
349	181	274	123	561	1,488	5-6 חודשים
239	220	423	136	733	1,751	7-8 חודשים
129	111	255	59	287	841	9-10 חודשים
127	68	197	32	159	583	11-12 חודשים
322	90	166	32	211	821	13-14 חודשים

מי שחייבים ב"תקופת המתנה" כאמור, יכולים לפדותה באמצעות "תשלום מיוחד" הקבוע בחוק (8,880 ₪ החל מינואר 2008), ויוכלו לקבל את השירותים הרפואיים מיום תום תקופת התשלום (בתנאי שהוכרו כתושבי ישראל).

בחודשים ספטמבר – נובמבר 2008, כ-540 שוהים בחו"ל שילמו לראשונה את "התשלום המיוחד" כאמור.

כמו כן, כ-1,960 מבוטחים סיימו את "תקופת המתנה" במהלך הרבעון האחרון, וחזרו להיות זכאים לשירותי בריאות.

ז. קביעת תושבות והחזר תשלום בעד ביטוח רפואי ושירותי בריאות

עפ"י סעיף 3א לחוק, מי שאינו רשום בקופת חולים ומבקש להירשם, יגיש למוסד בקשה לקבלת אישור כי הוא תושב. לאחר קביעת תושבותו, המוסד ירשום אותו (ואת ילדו הקטין) בקופת החולים שצוינה בבקשה לקביעת תושבות, ויודיע על כך לקופת החולים.

להלן התפלגות המבוטחים ששויכו לקופת החולים ע"י הביטוח הלאומי (באמצעות טופס בל/666) בחודשים ספטמבר – נובמבר 2008:

סך הכול	
3,321	
1,408	קופ"ח כללית
155	קופ"ח לאומית
1,224	קופ"ח מכבי
534	קופ"ח מאוחדת

כמו כן, המבוטח זכאי להחזר תשלום בעד ביטוח רפואי ובעד שירותי בריאות בתקופה שממועד תחילת תושבותו עד למועד שבו ניתנה הודעת המוסד.

להלן מספר החזרי תשלומים שבוצעו בחודשים ספטמבר – נובמבר 2008:

סך הכול	49
החזר תשלום בעד שירותי בריאות	10
החזר תשלום בעד ביטוח רפואי	39

ח. בני זוג המבוטחים בקופות שונות

במסגרת חישובי המפתח, נספרו גם בני זוג אשר רשומים בקופות השונות כאשר הילדים שויכו לקופה המבטחת את מקבל קצבת הילדים (ברוב המקרים זאת האם), אלא אם שני בני הזוג החליטו אחרת.

שני בני זוג המבוטחים בקופות שונות ליום 1.1.2009

מספר זוגות		סך הכל נפשות (1.1.2009)	צירופי קופות
1.10.2008	1.1.2009		
31,985	32,681	120,041	כללית + לאומית
72,847	73,831	258,886	כללית + מכבי
38,245	38,882	142,031	כללית + מאוחדת
12,639	12,712	46,602	מכבי + לאומית
8,324	8,431	32,625	לאומית + מאוחדת
18,188	18,465	66,885	מכבי + מאוחדת
182,228	185,002	667,070	סך הכול

בתוך הקובץ עצמו רשומים כ-1,562,298 זוגות נשואים ומכאן כי 11.8% מהם מבוטחים בקופות שונות, המצביע על המשך העלייה בממדי התופעה הזו.

ט. הצטרפות עולים חדשים לפי קופות

בחודשים ספטמבר – נובמבר 2008, הצטרפו לקופות החולים עולים חדשים לפי הפרוט הבא:

סך הכול	3,257
קופ"ח כללית	906
קופ"ח לאומית	107
קופ"ח מכבי	1,459
קופ"ח מאוחדת	785

מהנתונים בולט במיוחד משקלם של העולים החדשים שנרשמו ברבעון זה בקופת חולים מכבי (כ-45% מכלל העולים), הגבוה בהרבה מחלקה של הקופה בכלל המבוטחים (כ-24%).

3. פרטים על הקובץ לפי קבוצות גיל

אוכלוסיית הקובץ המעודכן משמשת בסיס לחישוב המפתח לחלוקת כספי ביטוח בריאות החל מ-1 בינואר 2009. לאחר השלמת תהליכי העדכון של הקובץ כפי שצוין לעיל, בדיקות מול מרשם התושבים ורישום עדכונים ממקורות שונים התקבלה ההתחלקות הבאה:

מאוחדת		מכבי		לאומית		כללית		סך הכול		קבוצות גיל
נפשות הכלולות בקפיטציה	מבוטחים	נפשות הכלולות בקפיטציה	מבוטחים	נפשות הכלולות בקפיטציה	מבוטחים	נפשות הכלולות בקפיטציה	מבוטחים	נפשות הכלולות בקפיטציה	מבוטחים	
963,320	982,487	1,761,695	1,813,619	676,554	688,093	3,842,093	3,894,036	7,243,662	7,378,235	סך הכול
25,724	25,724	37,888	37,888	14,389	14,389	77,592	77,592	155,593	155,593	עד 1
102,267	102,972	149,670	151,359	56,687	56,946	289,323	290,661	597,947	601,938	5-1
211,193	214,222	341,175	349,164	139,988	141,493	641,215	647,172	1,333,571	1,352,051	15-5
138,908	142,318	211,604	219,524	107,885	110,321	565,922	574,990	1,024,319	1,047,153	25-15
146,979	151,516	252,919	264,254	92,438	95,134	586,276	601,497	1,078,612	1,112,401	35-25
125,938	129,380	284,032	294,702	82,214	84,061	397,689	405,235	889,873	913,378	45-35
90,814	92,529	200,667	205,832	74,227	75,363	406,854	411,116	772,562	784,840	55-45
68,322	69,509	154,377	157,873	53,993	54,680	383,960	387,131	660,652	669,193	65-55
31,823	32,444	77,547	79,547	29,783	30,247	244,391	246,296	383,544	388,534	75-65
16,126	16,477	39,792	40,967	18,908	19,246	182,785	184,741	257,611	261,431	85-75
5,226	5,396	12,024	12,509	6,042	6,213	66,086	67,605	89,378	91,723	+ 85

בלוח זה מוצגים הנתונים על כלל המבוטחים בקופות לצד הנתונים על האוכלוסייה הכלולה בחישוב השיעור לחלוקה. ההבדל בין 2 הסדרות הנו מספר המבוטחים השוהים בחו"ל יותר משנתיים.

אחוז השינוי במספר המבוטחים ב-30.11.2008 לעומת 31.8.2008

0.48	סך הכול
0.36	כללית
0.18	לאומית
0.65	מכבי
0.84	מאוחדת

ברבעון האחרון, האוכלוסייה המבוטחת בקופות החולים גדלה בכ-0.5%. שיעור הגידול איננו אחיד בין הקופות, שכן הקופות החולים מכבי ומאוחדת גדלו בשיעור גבוה יותר מזה של קופות החולים הכללית והלאומית.

4. חישוב מפתח החלוקה

כאמור, מפתח החלוקה מחושב על פי הנפשות משוקללות בגיל בכל קופה, לפי ההתפלגות הבאה:

7,391,676	סך הכול
4,232,572	כללית
641,960	לאומית
1,672,581	מכבי
844,563	מאוחדת

תוצאות החישוב באחוזים הן:

מ-1.1.2009	מ-1.12.2008 עד 31.12.2008	קופת חולים
100.000	100.000	סך הכול
57.261	57.304	קופ"ח כללית
8.685	8.705	קופ"ח לאומית
22.628	22.592	קופ"ח מכבי
11.426	11.399	קופ"ח מאוחדת

התוצאות מצביעות על ירידה בחלקן של קופות החולים הכללית ולאומית, וגידול מקביל במשקלן של יתר קופות החולים.

כספי ביטוח בריאות וסכומים נוספים המוגדרים בסעיף 13 לחוק ביטוח בריאות, יחולקו על פי מפתח חדש זה החל מ-1 בינואר 2009.